

Handleiding bij het Leesprogramma

In deze handleiding vindt u informatie over het Leesprogramma en adviezen en tips om het Leesprogramma in uw bibliotheek of school tot een succes te maken.

Wat is het Leesprogramma?

Het jaarlijks terugkerende Leesprogramma wil het lezen van kinderen in de basisschoolleeftijd stimuleren. Het Leesprogramma, dat al tientallen jaren bestaat, heeft ieder jaar een ander thema en benadert lezen op een speelse wijze. Kinderen lezen een aantal boeken rond het thema en ontvangen voor elk gelezen boek een sticker die ze in een leespaspoort kunnen plakken. Bij een bepaald aantal stickers (maximaal vijf) ontvangen ze een cadeautje en/of een oorkonde. Daarnaast is er 'verwerkingsmateriaal', op dit moment in de vorm van een doeposter. Ook zijn er titel- en bestellijsten bij het thema beschikbaar. Het materiaal wordt door NBD Biblion ontwikkeld. Ieder jaar doen er weer tienduizenden kinderen mee aan het Leesprogramma.

Het Leesprogramma 2014-2015

Het thema van het Leesprogramma 2014-2015 is 'School' en heeft als titel 'Bij mij in de klas'. Een aansprekend thema voor kinderen, ze hebben er immers allemaal dagelijks mee te maken.

De bibliotheek, eventueel in samenwerking met de school, bepaalt de selectie boeken bij het thema. Op www.nbdbiblion.nl/diensten/leesbevordering/leesprogramma vindt u ter ondersteuning titellijsten met leesboeken, informatieve boeken, boekverfilmingen en luisterboeken die bij het thema passen. Natuurlijk kunnen bibliotheken en scholen deze lijsten verder zelf aanvullen.

De materialen van het Leesprogramma 2014-2015

De materialen van het Leesprogramma bestaan uit een presentatieaffiche, een oorkonde, een leespaspoort, stickers, twee doeposters (een voor de onderbouw en een voor de bovenbouw), een oorkonde en een cadeautje, dit jaar in de vorm van een leuk schooletui. Elk jaar maakt een bekende illustrator het presentatieaffiche bij het Leesprogramma. Dat is dit keer Annet Schaap. De illustratie of gedeeltes daaruit komen ook op de andere materialen terug.

Kinderen die meedoen, krijgen een leespaspoort. Als een kind een boek heeft gelezen, krijgt het een sticker in het leespaspoort. Als het leespaspoort vol is (maximaal vijf stickers), ontvangt het kind een cadeautje en/of een oorkonde.

Hier kan natuurlijk van af worden geweken, zo kunt u bijvoorbeeld kinderen die moeite hebben met lezen, een of twee stickers 'cadeau' geven of een wat moeilijker/dikker boek belonen met twee stickers in plaats van één. Naast het lezen van boeken kunnen de kinderen puzzeltjes en opdrachtjes maken op een doeposter.

De stickers die in het leespaspoort geplakt kunnen worden, zijn ook bruikbaar om op de Leesprogramma- boeken te plakken om zo de kinderen de weg te wijzen naar deze boeken.

Auteursrecht

De ontwikkelde materialen vallen onder het auteursrecht en zijn alleen in het kader van het Leesprogramma te gebruiken en dus niet daarbuiten.

Ideeën voor activiteiten en lessen

Rondom het Leesprogramma kunnen lessen gegeven worden en zijn er allerlei activiteiten te organiseren en bepaalde aspecten van het thema te belichten. Bij het thema van dit jaar kan bijvoorbeeld een kinderboekenschrijver van bekende schoolverhalen uitgenodigd worden, of kan men een uitje naar het Nationaal Onderwijsmuseum organiseren (www.onderwijsmuseum.nl).

Bij het thema valt verder bijvoorbeeld te denken aan: de kinderen in de klas, meesters en juffen, wennen aan (een nieuwe) school, feest op school, een buitenbeentje zijn, gepest

worden, ruzie in de klas, het schoolreisje, jarig zijn, naar de brugklas, enz. De kinderen kunnen er bijvoorbeeld een tekening over maken of een verhaal over schrijven. Ook op de doe posters staan suggesties en ideeën om samen met de kinderen met het thema aan de slag te gaan. Uiteraard is dit door elke bibliotheek of school zelf in te vullen en aan te passen aan de eigen behoeften en het beschikbare budget.

De periode waarin het Leesprogramma wordt 'gedraaid' kunnen bibliotheken en scholen zelf bepalen, evenals de tijdsduur. In de praktijk varieert dit van enkele weken tot een paar maanden.

Grote variaties in aanpak

Er bestaat een enorme variatie in de manier waarop bibliotheken en scholen het Leesprogramma inzetten. Juist deze variatie blijkt de kracht van het programma. Introductielessen en een afsluitingsmiddag kunnen of in de bibliotheek of op school worden gehouden. Wie niets ziet in een oorkonde, kiest voor het cadeautje, of andersom. Wie de term *leesbevordering* letterlijk neemt, laat de andere typen materialen (films etc.) links liggen, wie het ruimer ziet of zich richt op moeilijk lezende kinderen laat ze wel meetellen. Wie vijf boeken te veel vindt, geeft de lezers een voorsprong in de vorm van een gratis eerste sticker (of twee).

Samenwerking bibliotheek en school

Bibliotheken bieden het Leesprogramma soms individueel aan kinderen aan, maar meestal gebeurt dit via de basisschool, voor één enkele groep of schoolbreed. Er valt veel te zeggen voor een samenwerking tussen bibliotheek en school: ook kinderen die niet zo vaak in de bibliotheek komen, krijgen zo een duwtje in de goede richting. Vaak is het Leesprogramma onderdeel van de (jaarlijkse) bibliotheekaanbieding aan scholen. De prijs die bibliotheken voor het Leesprogramma aan scholen vragen kan verschillen, van gratis tot een bedrag per leerling of een totaalbedrag per groep.

De samenwerking kent vele variaties. Soms neemt een bibliotheek al het werk voor haar rekening en stelt de scholen per brief of e-mail, met het presentatieaffiche of een informatieve bijeenkomst op de hoogte van het komende Leesprogramma in de bibliotheek. De scholen doen dan niet meer dan het affiche ophangen, hun leerlingen vertellen wat er gaat gebeuren en aanmoedigen tot deelname of er met een of meerdere klassen naar toe gaan. Het omgekeerde kan ook: scholen nemen de hele organisatie op zich en houden het Leesprogramma binnen de school, met behulp van door de bibliotheek geleverde boeken en audiovisuele media. Of ze sturen hun leerlingen met een titellijst naar de bibliotheek.

Boeken en andere media

Het kan zijn dat de bibliotheek te weinig boeken, luisterboeken en films heeft om het Leesprogramma vlot te laten verlopen. Boeken en andere media passend bij het Leesprogramma kunt u bestellen via

www.nbdbibliion.nl/diensten/leesbevordering/leesprogramma. Als niet alle scholen in dezelfde periode het Leesprogramma 'draaien', kan de bibliotheek met een bepaald aantal boeken en audiovisuele media meerdere scholen te bedienen. Soms kiest een bibliotheek ervoor om per school steeds maar één jaargang leerlingen mee te laten doen, of ieder jaar een andere school.

Een langere looptijd, een kortere uitleentermijn of een beperking van het aantal mee te nemen materialen zijn andere oplossingen voor een tekort aan materialen.

Introductie en begeleiding

Het Leesprogramma kan zowel in de bibliotheek tijdens een groepsbezoek als op de school aan de kinderen worden geïntroduceerd.

Fragmenten uit boekverfilmingen en uit luisterboeken, een gedicht of een liedje

zijn heel geschikt om het programma in te leiden. Via een gesprek over het thema kunt u een aantal boeken onder de aandacht brengen, onder andere door het voorlezen van wat aardige fragmenten of het vertellen over uw eigen favoriete boeken.

Na de introductie wordt de gang van zaken rond het Leesprogramma uitgelegd en kunnen de kinderen een boek gaan kiezen.

Het presentatieaffiche kunt u ophangen in de bibliotheek en/of de school en u kunt er de introductie mee aankleden. Bij de introductie kunt u ook gebruik maken van de andere materialen. U kunt ter aanvulling verder denken aan tastbare spullen die het thema onder de aandacht brengen.

Tijdens de looptijd kan het Leesprogramma extra worden ingevuld met activiteiten als kringgesprekken, boekbesprekingen, knutselopdrachten, speurtochten, verkleedpartijen, een toneelstuk, voorlezen en een museumbezoek. Ook leuk is een prikbord waarop de kinderen briefjes ophangen met hun mening over een boek. De kinderen kunnen een brief schrijven aan de hoofdpersoon van hun topboek of een tekening bij een boek maken die dan allemaal worden opgehangen. Ook alle doe posters met tekeningen en verhalen kunnen opgehangen worden.

Afsluiting van het Leesprogramma

De afsluiting van het Leesprogramma kan simpel zijn: wie een vol leespaspoort heeft, krijgt een oorkonde en/of het cadeautje.

Het kan ook minder individueel. U kunt voor alle kinderen die met het Leesprogramma hebben meegedaan een feestelijke middag organiseren.

Hiervoor krijgt elk kind een persoonlijke uitnodiging. Op de middag worden de oorkondes en cadeautjes uitgereikt. De uitreiking kan worden voorafgegaan of gevolgd door de vertoning van een film of met een bij het onderwerp passende act of manifestatie, zoals de aanwezigheid van een schrijver die iets vertelt over zijn/haar werk. Schrijvers School Samenleving (SSS) bemiddelt en adviseert bij het uitnodigen van een schrijver (www.sss.nl).

Van de feestelijke afsluiting kan een filmpje op YouTube worden geplaatst. Ook op de website van de bibliotheek of school kunnen foto's of een filmpje van de uitreiking worden geplaatst.

Promotie en publiciteit

Bij het organiseren van het Leesprogramma hoort ook het informeren van de doelgroep, de kinderen en hun ouders. Gebruik hiervoor zoveel mogelijk kanalen zoals de lokale krant, de lokale omroep, de buitenschoolse opvang en buurthuizen.

Gratis banners voor de website en nieuwsbrieven vindt u op

www.nbdbiblion.nl/diensten/leesbevordering/leesprogramma

Bibliotheken en scholen kunnen gebruik maken van elkaars kanalen. Een persbericht van de bibliotheek naar de schoolkrant, berichten op de websites, het presentatieaffiche in de hal van de school etc.

Ouders kunnen op verschillende manieren op het Leesprogramma attent worden gemaakt: via ouderavonden op school, via berichten op het mededelingenbord van de volwassenenafdeling van de bibliotheek, de website van de bibliotheek of school, via (digitale) nieuwsbrieven en via de lokale pers.

Ook de feestelijke afsluiting verdient aandacht. Stuur een aankondiging en een uitnodiging naar de lokale pers. Ook een persbericht over hoe de middag was, mag niet ontbreken. Stuur een foto mee of vermeld dat er op YouTube of op de site van de bibliotheek of school een filmpje te zien is.

Oproep!

Heeft u leuke en handige tips, ideeën of suggesties voor het gebruik van het

Leesprogramma 'Bij mij in de klas' op school of in de bibliotheek? Heeft u bijvoorbeeld een bijzondere introductieles bedacht, een leuke manier om er met de kinderen mee aan de slag te gaan of een idee voor een geweldige afsluitmiddag? Deel het met anderen!

Stuur uw tips, suggesties, verhaal of foto's naar info@nbdbiblion.nl onder vermelding van 'Leesprogramma suggesties'. Wij plaatsen de beste ideeën op de website van NBD Biblion bij het Leesprogramma.